

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Kamerun

Utvikling i anglofon-konflikten juli 2018–desember 2019

27. januar 2020

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

This report is an update of the Landinfo report on the anglophone conflict in Cameroon from July 2018 (Landinfo 2018). It covers the political development and the human rights situation of the period from July 2018 through December 2019. The political situation continues to be deadlocked, Cameroonian security forces have increased their use of violence both against separatist militias and civilians and the number of IDPs has more than tripled. Cameroonian authorities continue using harsh methods suppressing both peaceful political activities and armed rebels, and armed rebels still target both security forces and civilians perceived as regime collaborators.

Sammendrag

Dette temanotatet er en oppdatering av Landinfos temanotat om anglofon-konflikten i Kamerun utgitt i juli 2018 (Landinfo 2018). Notatet dekker politisk utvikling og menneskerettsforhold i perioden fra juli 2018 til og med desember 2019. Den politiske situasjonen er fortsatt fastlåst, kamerunske sikkerhetsstyrker bruker mer vold mot væpnede separatistgrupper og sivile, og antallet internt fordrevne er mer enn tredoblet. Kamerunske myndigheter fortsetter å bruke brutale virkemidler for å undertrykke både fredelig politisk aktivitet og væpnede opprørere, og væpnede opprørere retter voldelige angrep mot sikkerhetsstyrker og sivile som oppfattes som kollaboratører med regimet.

Ordforklaringer og forkortelser

ADF: Ambazonia Defence Forces – sammenslutning av separatistmilitser, den væpnede vingen av AGC

AGC: Ambazonia Governing Council – én av to selvoppnevnte eksilregjeringer, ledet av Ayaba Cho Lucas (bosatt i Norge). Mindre kompromissvennlig enn IG, og omtaler de anglofone områdene som Federation of Ambazonia

Amba boys – samlebetegnelse på væpnede separatister, uavhengig av hvilken separatistgruppe de er medlem av

ASC: Ambazonia Self-Defence Council – sammenslutning av separatistmilitser, den væpnede vingen av IG

Blackleg – anglofon slang for kollaboratør, sviker som brukes om personer som ikke tar tilstrekkelig avstand fra Biyas regime

Contri Sunday – generalstreik (underforstått at en gjør hverdag til søndag)

Ekelebe – soldat, person som jobber for hæren eller kamerunske myndigheter

Garri – lynsjing, utenomrettslig henvendelse

Ground zero/GZ – de anglofone provinsene av Kamerun

Ground one – dit folk drar som flyktninger, altså Nigeria

Ground two – det frankofone Kamerun

Groundnuts – egentlig peanøtter, slang for ammunisjon

IG: Interim Government – én av to selvoppnevnte eksilregjeringer. Det er strid om lederskapet, både Sisiku Julius Ayuk Tabe (som sitter fengslet) og Samuel Ikome Sako hevder å være ledere (presidenter av Ambazonia). Mer kompromissvennlig enn AGC, og omtaler de anglofone områdene som Federal Republic of Ambazonia

MRC/CRM: Mouvement pour la Renaissance du Cameroun/Cameroon Renaissance Movement – kamerunsk opposisjonsparti etablert i 2012 av den frankofone politikeren Maurice Kamto

NOSO: Nord-Ouest Sud-Ouest – forkortelse for de franskspråklige navnene på de to anglofone provinsene

Popcorn – lyden av skudd

RDPC/CPDM: Rassemblement Démocratique du Peuple Camerounais/Cameroon People's Democratic Movement – president Paul Biyas parti, og eneste lovlige parti 1966–1990

SCNC: Southern Cameroons National Council – anglofon separatistorganisasjon etablert på midten av 1990-tallet. Fragmentert i konkurrerende fløyer tidlig på 2000-tallet

SCYL: Southern Cameroons Youth League – anglofon separatistorganisasjon etablert på midten av 1990-tallet. Ubevæpnet, men med et omdømme som mer kompromissløs enn SCNC

Innhold

1 Innledning	7
2 Separatistorganisasjoner og væpnede grupper	7
2.1 Separatistorganisasjoner: Fortsatt splittelse	8
2.1.1 IG – Interim Government	8
2.1.2 AGC – Ambazonia Governing Council	8
2.2 Væpnede separatistgrupper	9
2.2.1 ASC – Ambazonia Self-Defence Council	9
2.2.2 ADF – Ambazonia Defence Forces	10
2.3 Separatistmilitsenes tilgang til våpen	10
3 Konfliktdynamikk	11
3.1 Politisk utvikling	11
3.1.1 Presidentvalget i oktober 2018	11
3.1.2 Sveitsiske meglingsforsøk sommeren 2019	12
3.1.3 Nasjonal dialog september–oktober 2019	12
3.1.4 Lovdrøfting rundt å gi de anglofone områdene «særskilt status» desember 2019	12
3.1.5 Biyas nyttårstale 2019	12
3.2 Geografisk utbredelse av anglofon-konflikten	13
3.3 Flyktninger og internt fordrevne	13
3.3.1 Flyktninger i Nigeria	13
3.3.2 Internt fordrevne	14
3.4 Voldshandlinger	14
3.4.1 Vold mot sivile begått av kamerunske sikkerhetsstyrker	15
3.4.1.1 Voldsbruk mot demonstranter	15
3.4.1.2 Vold mot sivile under operasjoner mot væpnede grupper	15
3.4.1.3 Utenomrettslige henrettelser og forsvinninger	16
3.4.2 Vold mot sivile begått av separatister	16
3.4.3 Vold mot anglofone i frankofone deler av Kamerun	16
3.4.4 Voldshandlinger mellom kamerunske sikkerhetsstyrker og væpnede grupper	17
3.5 Arrestasjoner og rettsforfølgelse av anglofone aktivister og separatister	17
3.5.1 Arrestasjoner	17
3.5.2 Rettsforfølgelse	18
3.6 Variasjoner i intensitet i konflikten	18
3.7 Konflikten påvirkning på hverdagsliv og økonomi i de anglofone områdene	19
4 Forhold for anglofone aktivister	20
4.1 Situasjonen for politiske aktivisters slektninger	21
5 Ambazonia-aktivisme i eksil	21
6 Referanser	22

1 Innledning

Konflikten rundt Kameruns anglofone områder har pågått i flere tiår, men tilspisset seg kraftig høsten 2017, da flere grupper tok til våpen for å kjempe for løsrivelse av «Ambazonia». Vi har tidligere utgitt et temanotat om bakgrunnen for anglofon-konflikten, og hvordan den utviklet seg fram til juli 2018 (Landinfo 2018). I dette temanotatet dekker vi forholdene fra juli 2018 til utløpet av desember 2019. Strukturen følger i det store og hele det forrige notatet.

Kildetilfanget vårt er fremdeles utelukkende skriftlig. Tenketankene ACLED og Crisis Group fortsetter å følge konflikten ganske tett, og siden forrige temanotat ble utgitt, har også de internasjonale menneskerettighetsorganisasjonene Amnesty og Human Rights Watch publisert flere rapporter om situasjonen. Begge utga rapporter sommeren 2018 (Amnesty 2018a; HRW 2018),¹ og har siden kommet med nokså hyppige oppdateringer.

Flere har omtalt anglofon-konflikten som en glemt konflikt (The Economist 2019; UN News 2019a), som oversett (NRC 2019) eller som en krise som fordrer større internasjonal oppmerksomhet (Crisis Group i Malley 2018). En viktig grunn til at konflikten er lite synlig i det internasjonale mediebildet², er at den er vanskelig å dekke rent praktisk. Lokale medier i Kamerun forsøker i liten grad å gi et balansert bilde av forholdene, og regimet forsøker å hindre rapportering, både ved å gjøre forhold for journalister vanskelige (Song 2019) og gjennom å nekte internasjonale menneskerettsorganisasjoner innreise (HRW 2019c).

Vi understreker at denne konflikten er i endring, og at viktige aspekter kan ha forandret seg etter at dette temanotatet ble publisert.

2 Separatistorganisasjoner og væpnede grupper

Separatistbevegelsen i det anglofone Kamerun er fortsatt fragmentert og uoversiktlig organisert. Dette gjelder både politiske organisasjoner og væpnede grupper.

¹ Begge rapporter dekker perioden omtalt i Landinfo 2018, og vil derfor i liten grad bli sitert her.

² Den tyske internasjonale statlige kringkastingen Deutsche Welle, det franske Afrika-tidsskriftet Jeune Afrique og Voice of America følger imidlertid anglofon-konflikten tett (DW u.å.; Jeune Afrique u.å.; Voice of America u.å.).

2.1 Separatistorganisasjoner: Fortsatt splittelse

Politisk er separatistene organisert i to større, konkurrerende sammenslutninger som hevder at de er overgangsregjeringer, IG og AGC. Det finnes også flere andre, mindre separatistorganisasjoner (Crisis Group 2019a, s. 10).

Dype splittelser mellom aktører med ganske overlappende politisk syn er svært vanlige i det politiske miljøet i Kamerun generelt, også blant anglofone separatister. Én viktig årsak er et utbredt syn på politisk makt i hele regionen som et nullsumspill: Bare én kan sitte på toppen av maktpyramiden, og alle andre blir dermed potensielle utfordrere, selv når de står for samme politiske syn. Andre forhold som bidrar til splittelse, er utbredt mistenksomhet om at andre aktører har andre mål enn dem de viser åpent, reell saklig uenighet og andre politiske konfliktlinjer enn den anglofone/frankofone, som også har innflytelse på hvordan folk organiserer seg og agerer politisk. (Særlig etnisk og regional bakgrunn er viktig.)

I den anglofone sammenhengen har dessuten president Biya og hans regime en lang historie med kyndig manipulasjon av gruppetilhørighet, interne konflikter og gjensidig mistenksomhet mellom ulike anglofone aktører og grupper i et avansert splitt og hersk-spill (Konings & Nyamnjoh 2003, s. 111–121). Det er ingen grunn til å tro at regimet har sluttet med dette i den pågående fasen av konflikten.

Alle disse årsakene bidrar til et fortsatt kaotisk og fragmentert bilde, selv når vi avgrenser oss til separatistene i de anglofone områdene.

2.1.1 IG – Interim Government

IG ble dannet i juni 2017, og utpekte Sisiku Julius Ayuk Tabe til president. Han ble imidlertid arrestert i Nigeria i januar 2018 og utlevert til Kamerun, og i august 2019 dømt til livsvarig fengsel for blant annet terrorisme, separatisme og fiendskap mot staten (Mules 2019). Samuel Ikome Sako, bosatt i USA, overtok som overgangspresident etter at Ayuk Tabe ble arrestert, men hans lederskap er omstridt (Agbaw-Ebai 2019; Crisis Group 2019a, s. 10–11). Per i dag hevder både Ayuk Tabe og Ikome Sako at de er ledere for IG og presidenter av Ambazonia.

IGs militære del er en sammenslutning av militsgrupper kalt Ambazonia Self-Defence Council (ASC).

2.1.2 AGC – Ambazonia Governing Council

AGC ble etablert i 2013 av lederen Ayaba Cho Lucas³, som bor i Norge og har lang fartstid i separatistorganisasjonen Southern Cameroons Youth League

³ Rekkefølgen og antallet navneelementer i navnet hans varierer. I en kort presentasjon på nettsida til AGC omtales han som Cho Lucas Ayaba, Ayaba Cho, Cho Lucas og Ayaba Lucas (AGC u.å.).

(SCYL). Organisasjonen omtales som lite kompromissvillig, og Ayaba Cho Lucas som en leder som i liten grad rådfører seg med andre (Crisis Group 2019a, s. 11).

AGCs militære ving heter Ambazonia Defence Forces (ADF).

2.2 Væpnede separatistgrupper

Forholdene rundt de væpnede separatistgruppene som opererer i de anglofone områdene, er enda mer uoversiktlige enn det politiske landskapet. Det er usikkerhet knyttet til en rekke omstendigheter:

- Hvor mange militser det finnes
- Hvor mange stridende militsene omfatter
- Hva slags våpen militsene har tilgang til
- Hvilke områder de har kontroll over
- Hvor mye de samarbeider og i hvilken grad de er i konflikt med hverandre
- Hvor tette bånd de har til politiske organisasjoner de hevder å være lojale overfor
- Hvilke mål de har med virksomheten sin
- Hvordan de finansierer virksomheten sin

De to viktigste aktørene er militskoalisjonen ASC og militsen ADF, som begge er knyttet til hver sin av de to viktigste separatistorganisasjonene (ASC til IG, og ADF til AGC). I tillegg finnes det en rekke mindre militser som opererer helt på egen hånd, uavhengig av ASC og ADF – Human Rights Watch nevner SOCADEF og Lebialem Red Dragons (HRW 2018, s. 20).

ACLED opplyser at det ofte er vanskelig å vite hvilken milits som står bak et gitt angrep, og at det i de fleste tilfeller bare blir opplyst at det er separatister, uten å navngi hvilken milits de tilhører (Matfess 2018a).

2.2.1 ASC – Ambazonia Self-Defence Council⁴

ASC er en løs sammenslutning av separatistmilitser som er lojale mot IG.⁵ Crisis Group omtaler ASC som «a kind of platform for cooperation between the armed militias within its field of influence» (Crisis Group 2019a, s. 10). Militsene som er en del av ASC, ser først og fremst ut til å operere og bli omtalt under sine egne navn, ikke som ASC.

⁴ Flere kilder omtaler denne militskoalisjonen som Ambazonia Security Council.

⁵ Tatt i betraktning lederstriden i IG, er det usikkert hvilke fraksjoner ulike militser innenfor koalisjonen er lojale til.

Ifølge Human Rights Watch omfattet ASC disse militsene sommeren 2018 (HRW 2018, s. 20–21):

- The Ambazonia Restoration Army, a militia reportedly under control of General Paxson Agbor, a former police officer;
- The Tigers of Ambazonia, a militia with a presence in the South-West region's Meme and Manyu divisions;
- The Southern Cameroons Defense Forces (SCDF), led by Nso Foncha Nkem, an Anglophone Cameroonian who is rumored to have served in the US army, and;
- The Manyu Ghost Warriors, with a presence in the South-West region's Manyu division.

I en BBC-artikkel fra oktober 2018 (Chothia 2018) opplyser en nigeriansk Kamerun-analytiker at «the Ambazonia Self-Defence Council (ASDC), which is also known as the Ambazonia Restoration Forces (ARF), is the largest armed group, incorporating smaller militias like the Seven Karta, the Red Dragons and the Tigers».

2.2.2 ADF – Ambazonia Defence Forces

ADF framstår som én milits (der hvor ASC er en løs sammenslutning), og har så tette bånd til AGC at Ayaba Cho Lucas tidvis omtales som leder av begge (for eksempel i Crisis Group 2017b, Crisis Group 2019a, s. 11 og HRW 2018, s. 20). Det foreligger videoopptak av Ayaba Cho Lucas på besøk hos stridende i noe som sannsynligvis er anglofone områder av Kamerun, men på opptakene er han kledd i sivil, ikke i uniform (Afric Wakanda 2018; Cho Ayaba 2018). Samtidig omtales også Benedict Nwana Kuah som leder av ADF (Crisis Group 2017b; Amnesty 2018a, s. 10, note 12).

2.3 Separatistmilitsenes tilgang til våpen

Amnesty rapporterte høsten 2018 at militsene har fått tak i mer effektive våpen, delvis utstyr de har tatt fra kamerunske sikkerhetsstyrker under kamp (Amnesty 2018c). Videre har separatistgruppene begynt å bruke improviserte sprengladninger mot myndighetsmål (Kindzeka 2019c; UN OCHA 2019a, s. 3).

Opptrappingen er nok delvis et svar på at også kamerunske sikkerhetsstyrker har rustet opp. Crisis Group (2019a, s. 2) har opplyst at kamerunske sikkerhetsstyrker har tatt i bruk både tunge militære kjøretøy og kamphelikoptre i de anglofone provinsene siden høsten 2018: «These reinforcements helped the security forces

inflict significant losses on the separatists, who have suffered heavy casualties and lost several of their field commanders since September 2018».

3 Konfliktodynamikk

Det tilgjengelige kildematerialet viser at anglofonkonflikten har blitt enda mer omfattende og fastlåst i perioden juli 2018–desember 2019 sammenlignet med forholdene vi beskrev per juli 2018 (Landinfo 2018). Dette gjelder politisk utvikling, geografisk utbredelse av konflikten, antallet flyktninger og internt fordrevne og omfanget av voldshandlinger.

Crisis Group (2020) omtaler i sin månedlige rapporteringstjeneste Crisis Watch situasjonen i Kamerun enten som «forverret» (ti ganger) eller som «uendret» (åtte ganger) dette halvannet året.

Vi vil her ta for oss ulike aspekter av utviklinga som har skjedd siden juni 2018 ut desember 2019.

3.1 Politisk utvikling

3.1.1 Presidentvalget i oktober 2018

Kamerun avholdt presidentvalg 7. oktober 2018. Den gang 85 år gamle Paul Biya ble erklært vinner nok en gang, og har sittet kontinuerlig som president siden 1982. Seieren var kontroversiell, og opposisjonskandidaten Maurice Kamto har hevdet at han var den rettmessige vinneren (Crisis Group 2018c).

Kamto ble arrestert i januar 2019 etter protester flere steder i Kamerun, sammen med flere tillitsvalgte fra samme parti og over hundre demonstranter (Amnesty 2019a; 2019b). I februar ble Kamto og 130 andre stilt for en militær domstol, tiltalt for blant annet opprør, fiendskap mot fedrelandet og oppvigleri (Amnesty 2019c). Nye protester i juni mot at mange av de arresterte fremdeles satt fengslet, førte til nye arrestasjoner (Amnesty 2019d). I oktober, i etterkant av nasjonaldialogen (se nedenfor), ble Kamto og en del andre løslatt på ordre fra president Biya, men minst 60 andre satt fortsatt fengslet i påvente av domstolsbehandling (HRW 2019k).

Crisis Group har vist til at det i januar 2019 ble holdt demonstrasjoner i flere byer til støtte for Kamto. Først og fremst ble det protestert mot valgfusk under presidentvalget i oktober 2018, men også uttrykt solidaritet med anglofone kamerunere. Dette er et tegn på at iallfall noen frankofone politiske aktivister ser konflikten i de anglofone provinsene som en del av en større politisk kamp mot

det autoritære regimet til Paul Biya, som åpenlyst favoriserer sin egen etniske gruppe beti og området de dominerer i det sentrale Kamerun, på bekostning av mer eller mindre hele resten av landet. Disse aktivistene har imidlertid liten oppslutning fra brede lag av den frankofone befolkninga (Crisis Group 2019a, s. 16–17). Crisis Group har dessuten påpekt at det generelt er økt spenning mellom etniske grupper i Kamerun (Theophilus 2018), noe som også går fram av en kommentar fra African Arguments (Ngege 2019).

3.1.2 Sveitsiske meglingsforsøk sommeren 2019

Sveitsiske myndigheter forsøkte å organisere samtaler mellom Biyas regime og anglofone separatister sommeren 2019 (SWI 2019), men Biya avsto, siden han mente de var basert på premisser utledet av separatistenes propaganda (Bone & Nkwain 2019).

3.1.3 Nasjonal dialog september–oktober 2019

Istedenfor internasjonal megling tok president Biya i initiativ til en nasjonal dialog om anglofonkonflikten i månedsskiftet september–oktober. Flere kommentatorer avfeide nasjonaldialogen som et dødfødt prosjekt allerede før den var kommet i gang (Bone & Nkwain 2019; Muvunyi 2019), ikke minst siden bare antatt regimelojale anglofone fikk delta. Nasjonaldialogen fikk ingen praktiske konsekvenser, utover løslatelser av en del anglofone aktivister.⁶

3.1.4 Lovdrøfting rundt å gi de anglofone områdene «særskilt status» desember 2019

I desember debatterte og vedtok underhuset i det kamerunske parlamentet en lov som gir de anglofone områdene «særskilt status», som i praksis vil gi de to provinsene adgang til å utvikle sin egen politikk for utdanning og rettsapparatet. Reaksjonene fra anglofone politikere og aktivister var gjennomgående negative: at dette er for lite og kommer for seint (Frölich 2019).

3.1.5 Biyas nyttårstale 2019

President Biya avsluttet 2019 med sin årlige nyttårstale, hvor han istedenfor å fokusere på fredstiltak understreket hvor viktig det var fortsatt å slå ned på separatistgrupper med vold (Kindzeka 2020).

⁶ Amnestier til anglofone aktivister har også blitt gitt tidligere, for eksempel ble 289 som var blitt arrestert i uro i anglofone områder, løslatt i desember 2018 (Amnesty 2018e).

3.2 Geografisk utbredelse av anglofon-konflikten

Separatistmilitsene opererer først og fremst på landsbygda og i randsonen rundt byene (Crisis Group 2019a, s. 2–3), og dermed fortsetter de væpnede sammenstøtene i stor grad å skje der. Men separatistgrupper gjennomfører også tidvis aksjoner mot sikkerhetsstyrker i mer tettbygde strøk, og disse utarter tidvis til større sammenstøt som også rammer sivile.

Områdene hvor ulike separatistgrupper har kontroll over mindre lommer territorium, ligger særlig mot den nigerianske grensa (se kart i Crisis Group 2019a, s. 30). Kart fra ACLED over konflikthendelser viser imidlertid større spredning på væpnede trefninger og konfliktsituasjoner enn området på Crisis Groups kart, med mange flere hendelser lengre øst enn det som er registrert for grenseområdene – særlig rundt Bamenda og nord-nordvest for Buea (Matfess 2018a; 2019a; 2019b).

Mens konflikten per juli 2018 med ett unntak var avgrenset til de anglofone provinsene, har den siden spredd seg inn i de frankofone provinsene Vest- og Kyst-regionen, særlig områdene som grenser tett opp mot de anglofone provinsene (Matfess 2019b). I mai 2019 rapporterte Crisis Group (2019a, s. 3) om rundt 20 angrep til sammen utenfor anglofone provinser, og noen av disse har ført til hevnangrep fra borgerverngrupper i frankofone provinser på mål i anglofone provinser. Dette kan gjøre forholdene for anglofone internt fordrevne i frankofone områder vanskeligere.

3.3 Flyktninger og internt fordrevne

Antallet flyktninger og internt fordrevne har steget kraftig siden juli 2018, noe som vitner om at en enda større andel av befolkninga i de anglofone områdene frykter voldshandlinger på hjemstedet.

3.3.1 Flyktninger i Nigeria

Per oktober 2019 var det registrert 46 098 kamerunske flyktninger fra de anglofone provinsene i tilstøtende områder av Nigeria, drøyt 70 % av dem i delstaten Cross River (UNHCR 2019a). Dette er mer enn en dobling av antallet registrerte flyktninger siden sommeren 2018.

Det er ikke meldt om at anglofone som har flyktet til Nigeria, har blitt tvangsreturnert til Kamerun etter at 47 separatister ble sendt til Kamerun januar 2018 (se Landinfo 2018, s. 11). Flere av de tvangsreturnerte ble dømt til strenge straffer i august 2019 (se del 3.5.2). En nigeriansk domstol kom i mars 2019 med en kjennelse hvor tvangsutsendelsen ble kalt ulovlig og grunnlovsstridig (AFP 2019).

3.3.2 Internt fordrevne

Antallet internt fordrevne er tredoblet fra sommeren 2018 til oktober 2019. Anslagene per juli 2018 lå på 150–160 000 (Landinfo 2018, s. 11), mens UN OCHA (2019b) ved utgangen av oktober 2019 anslo at rundt 450 000 var internt fordrevne i de anglofone provinsene. I tillegg utgjør antakelig anglofone kamerunere en stor andel av de registrerte internt fordrevne i naboregionene Vest og Kyst – til sammen drøyt 200 000 (UNHCR 2019b). Det kan dessuten være at frankofone som har forlatt de anglofone områdene, ikke blir registrert som internt fordrevne, siden de teknisk sett reiser tilbake til frankofone regioner.

Av en befolkning på rundt fire millioner i de anglofone provinsene (Landinfo 2018, s. 7), er altså minst en sjettedel internt fordrevne per januar 2020. Enda flere har imidlertid vært berørt av konflikten som internt fordrevne, siden UN OCHA (2019b) rapporterer om at ytterligere 237 000 er tilbakevendte tidligere internt fordrevne, og at anslaget på internt fordrevne i de anglofone provinsene lå enda høyere sommeren 2019 – per 30. juni på drøyt 530 000 (UN OCHA 2019a, s. 1).

3.4 Voldshandlinger

Landinfo kjenner ikke aktører som regelmessig har utgitt systematisk statistikk over voldshandlinger i de anglofone områdene i Kamerun siden utbruddet av den væpnede konflikten.⁷ Derfor har vi ikke tilgang til tallmateriale som tydelig viser utviklinga i perioden juli 2018–desember 2019 sammenlignet med september 2017–juni 2018. Noen kilder har presentert ulike anslag over dødsfall, mens ingen ser ut til å forsøke å anslå hvor mange som er blitt skadd.

Amnesty (2018c) har anslått at 400 ble drept i perioden oktober 2017–oktober 2018, men uten å bryte tallene ned geografisk eller på type aktør.

Crisis Groups anslag på drepte i perioden september 2017–april 2019 ligger på minst 1850, hvorav minst 650 sivile, nærmere 1000 separatiststridende og minst 235 soldater og politifolk. Kamerunske myndigheters anslag ligger lavere, mens separatisters anslag ligger mye høyere (Crisis Group 2019a, s. 1). I november 2019 lå det samlede anslaget på 3000 drepte (The Economist 2019).

Vi understreker at volden mot sivile på ingen måte er avgrenset til folk som blir fanget i kryssild. Både myndigheter og separatister bruker vold som med hensikt rammer sivile, fordi de anser dem som lojale mot motparten.

⁷ ACLED samler informasjon over voldshandlinger i Kamerun, og kommenterer tallene i sine analyser, men utgir ikke regelmessige rapporter som gjør det enkelt å følge utviklinga over tid.

Universitetet i Toronto har akkurat startet opp en database over voldshandlinger i konflikten som samler verifiserte opplysninger om hendelser siden 1. desember 2019 (University of Toronto u.å.a; for bakgrunnsinformasjon, se Eyssen 2019 og University of Toronto u.å.b).

3.4.1 Vold mot sivile begått av kamerunske sikkerhetsstyrker

ACLEED har rapportert at kamerunske sikkerhetsstyrker generelt økte voldsbruken mot sivile i 2018 og videre inn i 2019 (Matfess 2018b; 2019a). Sikkerhets-situasjonen for sivile i møte med sikkerhetsstyrker har altså blitt farligere sammenlignet med perioden beskrevet i Landinfo 2018.

3.4.1.1 Voldsbruk mot demonstranter

Det foreliggende kildematerialet har færre konkrete eksempler på voldsbruk mot demonstranter i perioden juli 2018–desember 2019 enn i tidligere perioder. Dette har nok en sammenheng med en fortsatt vridning fra brede sivile protester til væpnet konflikt, men også at sivile i større grad protesterer gjennom generalstreiker, skoleboikott osv. enn ved større demonstrasjoner, og at myndighetene illegger portforbud på tidspunkter hvor de forventer større mobiliseringer. Dette skjedde for eksempel i forbindelse med de forventede markeringene rundt merkedagen 1. oktober 2018 (Pinaud 2018b). Det er også rapporter om voldsbruk mot sivile i forbindelse med generalstreiker (Matfess 2019a) og om andre arrestasjonsbølger (Vannice 2019).

Selv om det er færre rapporter om voldsbruk mot demonstranter, tilsier det økte voldsnivået mot sivile begått av sikkerhetsstyrker i andre sammenhenger, at regimets harde linje mot sivile som knyttes til separatister, fortsetter.

3.4.1.2 Vold mot sivile under operasjoner mot væpnede grupper

Kamerunske styrker har fortsatt med væpnede aksjoner mot områder hvor de mener separatistmilitser holder til, og slike angrep rammer både stridende og sivile. Angrepene som rammer sivile, skjer særlig mot landsbyer og boligområder hvor folk mistenkes for å huse stridende eller støtte dem på annen måte, og det er en rekke rapporter om slike angrep (Pinaud 2018b; Mudge 2019b; HRW 2019b; Pinaud 2019d; Vannice 2019; HRW 2019e; Moseley 2019a; HRW 2019g).

Human Rights Watch har rapportert om over 170 drepte sivile og hundrevis av nedbrente hus i perioden juli 2018–mars 2019, i tillegg til angrep på helsepersonell og bruk av seksualisert vold (HRW 2019a; U.S. Department of State 2019, del 1.c). Det er også rapporter om at helsepersonell i anglofone områder har blitt truet og angrepet av sikkerhetsstyrker for mistanke om å ha gitt helsebehandling til skadde separatister (U.S. Department of State 2019, del 1.g).

Per november 2019 var mer enn 220 landsbyer i de anglofone provinsene nedbrent av kamerunske sikkerhetsstyrker, som omtales som «løse på avtrekkeren» (trigger-happy) (The Economist 2019).

3.4.1.3 Utenomrettslige henrettelser og forsvinninger

Det amerikanske utenriksdepartementet rapporterer både om forsvinninger og utenomrettslige henrettelser hvor kamerunske sikkerhetsstyrker tillegges ansvaret (U.S. Department of State 2019, del 1.b).

3.4.2 Vold mot sivile begått av separatister

Separatistenes voldshandlinger mot sivile var stabile i 2018 (Matfess 2018b), men andelen av voldshandlinger som rammet sivile steg i første kvartal av 2019. Den utgjør fremdeles en mindre andel av voldsbruken sivile rammes av enn den sikkerhetsstyrkene står for (Matfess 2019b; Moseley 2019b).

Likevel er det ikke tvil om at voldsbruken separatister har begått mot sivile, er alvorlig, og det er rapportert om en rekke ulike typer voldshandlinger:

- En lang rekke angrep på og frihetsberøvelse av lærere og skoleelever for brudd på skoleboikotten, noen av dem utsatt for grov vold (Pinaud 2018a; Matfess 2018b; Amnesty 2018b; Pinaud 2018d; Pinaud 2019c; Mudge 2019b; HRW 2019a; Matfess 2019b; Moseley 2019c)
- Angrep på flere titalls ansatte i statlige selskaper, ikke minst i landbruket, hvor folk har blitt banket opp, lemlestet og skutt (HRW 2019d; Matfess 2018b; UN OCHA 2019, s. 2)
- Angrep på personer beskyldt for å ikke delta under generalstreiker eller for å motarbeide anglofone separatister på andre måter (HRW 2019d; Matfess 2018b)
- Kidnappinger av andre grupper – for eksempel hjelpearbeidere, politikere og geistlige (HRW 2019a; Kindzeka 2019d; Matfess 2019b; Mudge 2019a; Moseley 2019b)
- Angrep på personer mistenkt for å bistå sikkerhetsstyrker, delvis på basis av etnisk tilhørighet (HRW 2019d)

Særlig når det gjelder kidnappinger og bortføringer, er det tidvis vanskelig å vite hvem som står bak. Det hender separatister benekter ansvaret og beskylder regime-tilknyttede grupper for å stå bak for å sverte separatisters omdømme (Pedneault 2018). Det er også rapportert om at vinningsforbrytere har begynt å kalle seg separatister («Amba-groups») når de driver med kidnapping, utpressing og innbrudd (Frölich & Köpp 2019).

3.4.3 Vold mot anglofone i frankofone deler av Kamerun

I det skriftlige kildematerialet er det få rapporter om voldsbruk mot anglofone i frankofone deler av landet. En Crisis Group-analytiker har påpekt at gjennomgående fredelig sameksistens i Kameruns største by Douala vitner om at det finnes en veg ut av dagens konflikt:

Although Douala has its flaws, it remains a point of reference for peaceful coexistence in Cameroon. As the Anglophone crisis deepens and tensions between other identities worsen, Douala shows a way out of the conflict. The fact that people with diverse ethnic and linguistic backgrounds coexist there with few discrepancies shows that a solution is possible (Theophilus 2018).

3.4.4 Voldshandlinger mellom kamerunske sikkerhetsstyrker og væpnede grupper

Crisis Group har anslått at rundt to tredeler av de drepte i anglofonkonflikten fram til april 2019, var ikke-sivile. Av de anslått 1235 stridende, var 1000 separatister og 235 kamerunske sikkerhetsstyrker (Crisis Group 2019a, s. 1). Amnesty (2018b) har dokumentert drap på mer enn 160 personer fra kamerunske sikkerhetsstyrker mellom slutten av 2016 og september 2018, men påpeker at tallet kan ligge mye høyere.

Det er rapportert om en lang rekke trefninger mellom sikkerhetsstyrker og separatistmilitser ute på landsbygda (Vannice 2018; Pinaud 2018c; 2019b; Vannice 2019; Moseley 2019b). Trefninger i byene er mer sjeldent, men det er rapporter også om det (Pinaud 2018a; 2019b).

ACLEd peker på en markant økning i antallet trefninger mellom kamerunske styrker og militser høsten 2018 (Pinaud 2019a).

3.5 Arrestasjoner og rettsforfølgelse av anglofone aktivister og separatister

3.5.1 Arrestasjoner

Det er mindre omtale av arrestasjoner i perioden juli 2018–desember 2019 enn i tidligere faser av konflikten. Landinfos inntrykk er at kamerunske myndigheter med ujevne mellomrom fortsatt arresterer anglofone som deltar i demonstrasjoner eller som mistenkes for støtte til separatister, men at mediedekninga av konflikten er konsentrert om voldshandlinger heller enn arrestasjoner. Som nevnt ovenfor (del 3.4.1.1), antallet demonstrasjoner ut til å gå ned, og det innebærer også færre arresterte i slike situasjoner. Samtidig omtales massearrestasjoner fra tid til annen (Theophilus 2018; U.S. Department of State 2019, del 1.d, del 1.f; Vannice 2019; Crisis Group, foredrag i Valletta september 2019).

De arresterte sitter under svært vanskelige forhold. HRW (2019d; 2019i) og African Arguments (Freudenthal 2019) har rapportert om tortur mot politiske fanger – både anglofone og andre som er arrestert under politiske protester. Det amerikanske utenriksdepartementet omtaler fortsatt forholdene i kamerunske

fengsler som «harsh and life threatening» (U.S. Department of State 2019, del 1.c). Videre er det vanlig at arrestertes familiemedlemmer ikke får beskjed om fengslinger, tidvis kan det gå over én måned før de får vite at slektninger sitter fengslet og hvor (del 1.b). Mange arresterte får heller ikke tildelt forsvarer (del 1.e).

Under nasjonaldialogen i september–oktober kunngjorde president Biya at 333 anglofone aktivister ville bli benådet og løslatt, men selv etter dette satt flere hundre anglofone aktivister fremdeles fengslet (Hairsine 2019; Kindzeka 2019g).

3.5.2 Rettsforfølgelse

Det var lite omtale av rettsforfølgelse av arresterte anglofone i perioden juli 2018–desember 2019. Det største unntaket er rettergangen mot IGs lederskap. Sisiku Ayuk Tabe og ni andre lederskikkelser i IG (se del 2.1.1) ble i august dømt av en militærdomstol til fengsel på livstid og skadeserstatning og saksomkostninger på til sammen CFA 262 milliarder (NOK 4 milliarder) (HRW 2019j).

At ganske få av de arresterte på lavere nivåer faktisk stilles for retten, kan antagelig forklare mangelen på omtale av rettsforfølgelse. Det amerikanske utenriksdepartementet påpeker at selv lederskikkelser innenfor den anglofone bevegelsen, har sittet fengslet opptil et halvår uten formell siktelse (U.S. Department of State 2019, del 1.d). Når prominente anglofone aktivister behandles slik, er det liten grunn til å tro at grasrotaktivister behandles bedre.

Videre har Human Rights Watch tidligere rapportert at noen arresterte betaler bestikkelser for å slippes fri (HRW 2018, s. 41). Det er langt fra uvanlig at kamerunske sikkerhetsstyrker fengsler folk for å presse dem for bestikkelser, en praksis som er så etablert i Kamerun at den omtales som «fredagsarrestasjoner» (U.S. Department of State 2019, del 1.d). Slike arrestasjoner øker gjerne i antall når politifolk har påskudd for å gjennomføre ulike aksjoner, og den anspenne situasjonen i anglofonkonflikten kan brukes som et slikt påskudd:

There were also credible reports that police or gendarmes arbitrarily arrested persons during neighborhood sweeps for criminals and stolen goods or arrested persons lacking national identification cards, especially in connection with the Anglophone crisis and the fight against Boko Haram (U.S. Department of State 2019, del 1.d).

3.6 Variasjoner i intensitet i konflikten

Flere ACLED-rapporter melder om at den væpnede konflikten varierer en del i intensitet over tid og geografisk (Matfess 2018a; 2018b; Pinaud 2019a; 2019e). Det er imidlertid ikke snakk om noen reell bedring av situasjonen i perioder, mer at partene tidvis slapper litt av på trykket for å hente seg inn, omgruppere seg og

gjøre nye framstøt mot hverandre. Værforhold, tilgang til forsyninger, økt spenning rundt viktige merkedager knyttet til konflikten og andre aspekter spiller også inn.

I kildematerialet finner vi ingen som mener det har skjedd noen tydelig bedring av forholdene i perioden dette notatet dekker. Slik Landinfo analyserer omtalen av konflikten, har det heller vært en ujevn utvikling mot en verre situasjon fra juli 2018 og fram til 2020. Den stadige økningen i antallet internt fordrevne er en viktig indikasjon på dette (se del 3.3.2).

Samtidig som den væpnede konflikten varierer i intensitet og i hvilke områder det er trefninger, er andre forhold mer konstante. Forholdet mellom anglofone sivile og kamerunske sikkerhetsstyrker er gjennomgående svært anspent, og manglende politisk vilje fra regimet til å komme anglofone aktivister i møte, innebærer at dette vedvarer. Ukentlige generalstreiker i byene (*Contri Sundays*), den pågående skoleboikotten og stadige gnisninger mellom anglofone sivile og sikkerhetsstyrker bidrar også til å opprettholde en konstant spent situasjon.

3.7 Konfliktens påvirkning på hverdagsliv og økonomi i de anglofone områdene

Sommeren 2019 omtalte Flyktninghjelpen konflikten i de anglofone områdene i Kamerun som verdens mest oversette krise knyttet til internt fordrevne (NRC 2019, s. 3–5). Som nevnt ovenfor, er minst en sjettedel av befolkninga i regionen internt fordrevne. FN-organet OCHA anslår at 1,3 millioner, eller rundt en tredel av befolkninga, har behov for ulike former for bistand – 315 000 har akutt behov for matvarehjelp («people in extreme food insecurity») (UN OCHA 2019a, s. 1).

Det er vanskelig å nå de internt fordrevne og andre trengende med bistand, delvis fordi kamerunske myndigheter legger store hindringer i veien, delvis fordi mange av de internt fordrevne oppholder seg i områder som er vanskelig tilgjengelige (Crisis Group 2019a, s. 4) og fordi separatister angriper konvoier med matvarehjelp som har med seg militær eskorte (Kindzeka 2019e). Refugees International har publisert et kart over områder som er helt eller delvis utilgjengelige for bistand (Lamarche & Fox 2019, s. 12).

Crisis Group skriver at «The conflict has also devastated the local economy, which accounts for about one fifth of the country's GDP» (2019a, s. 1). Befolkninga på landsbygda lever overveiende av jordbruk, enten på egne småbruk eller som arbeidere på plantasjer. Denne virksomheten har store problemer når kamphandlinger gjør det farlig både der folk bor og der de dyrker jorda. Større plantasjer i de anglofone områdene er ofte eid av folk med koblinger til regimet, og dermed kan de som jobber der, trues av separatister som krever at de boikotter arbeidsgivere på «feil» side.

I byene jobber mange innen handel eller for offentlige myndigheter. De som jobber med handel eller med vareproduksjon, opplever vanskelige tider fordi alle har mindre å rutte med (de på landsbygda får ikke dyrket jorda og har lav inntekt, noe som får ringvirkninger også i byene), og varer som hentes utenfor de anglofone provinsene, blir markant dyrere.

Separatistene ser på arbeid for offentlige myndigheter og statseide selskaper som en form for svik, og krever at ulike yrkesgrupper (særlig i skolesystemet) skal holde seg borte fra jobb. Separatister har også angrepet statlig eide selskaper som opererer i anglofone regioner (Kindzeka 2019f). Til slutt er det hyppige generalstreiker, som fører til at næringsvirksomheten i byene i perioder står nærmest stille. For eksempel er mandager definert som «spøkelsesby»-dager (Fofung 2019). Frykten hos sivilbefolkninga er påtakelig, og selv om det ikke lenger er portforbud, er gatene i en by som Bamenda tomme fra åtte om kvelden (Foute 2019).

Som konsekvens av separatistenes sterke fokus på boikott av skolesystemet, har flertallet av elever i de anglofone områdene ikke gått på skole på to-tre år (Crisis Group 2019a, s. 4). 80 % av skolene er stengt (UN News 2019b), 700 000 barn og unge får ikke skolegang (Crisis Group 2019b), og foreldre som sender barn på skole, frykter for sikkerheten deres (Takambou 2019). Elever og foresatte som ikke respekterer boikotten, risikerer bortføring og å måtte betale løsepenger til separatister (Amnesty 2018d; Fofung 2019; Kindzeka 2019b; Mudge 2019a).

Human Rights Watch har rapportert at forholdene for funksjonshemmede også har blitt mye vanskeligere under konflikten, både som følge av generelt vanskelige forhold og ved at funksjonshemmede har blitt utsatt for overgrep av både myndighetsstyrker og separatister (HRW 2019h; 2019l).

Alt dette kommer på toppen av at forholdene i Kamerun selv når det ikke er konflikt, er preget av enorm korrupsjon, offentlig vanstyre og en infrastruktur som har råtnet på rot gjennom mange tiår (Kindzeka 2019a). To nyhetssaker med videoopptak fra tysk kringkasting, illustrerer hvordan konflikten preger dagliglivet i de anglofone provinsene (Kriesch 2018; Muvunyi 2018).

4 Forhold for anglofone aktivister

Den politiske situasjonen rundt anglofonkonflikten har vært like fastlåst i andre halvdel av 2018 og hele 2019 som i tidligere faser (se del 3.1), og president Biyas regime forholder seg like steilt til den. Det er heller ingen tegn til et mer nyansert syn på ulike politiske mål blant regimekritiske anglofone, og den såkalte nasjonal-dialogen omfattet bare anglofone som ble sett på som tilstrekkelig regimelojale. Dermed har ikke forholdene for anglofone aktivister og politikere utenfor

RDPC/CPDM blitt noe bedre enn dem vi beskrev i det forrige temanotatet om konflikten (Landinfo 2018, s. 15–16).

4.1 Situasjonen for politiske aktivisters slektninger

I gjennomgangen av kildematerialet til dette notatet og det foregående (Landinfo 2018) har Landinfo funnet sporadisk omtale av at kamerunske myndigheter reagerer overfor personer som selv ikke har vært politisk aktive, men som har nære slektninger som er det. Dermed kan det forekomme at nære familie-medlemmer tidvis tillegges politiske synspunkter som tilsvarer dem politisk aktive slektninger har – eller utsettes for problemer på grunn av familiebånd til separatister – men vi har ikke sett omtalt at dette er et mønster. Vi finner heller ikke et slikt mønster i gjennomgåtte rapporter fra ACLED, Human Rights Watch og Amnesty utgitt etter oktober 2017, men ikke sitert i dette notatet eller Landinfo 2018.

5 Ambazonia-aktivisme i eksil

Anglofonkonflikten fortsetter å engasjere anglofone kamerunere i eksil, og flere sentrale politiske ledere befinner seg i utlandet. Dette gjelder både Ayaba Cho Lucas, som leder AGC fra Norge, og Samuel Ikome Sako, som leder en fraksjon av IG fra USA. Dynamikken mellom anglofone i eksil og i Kamerun er imidlertid i ferd med å endre seg, og The Economist (2019) peker på at separatistgruppene i Kamerun forsøker å gjøre seg mindre økonomisk avhengige av diasporaen:

[...] armed groups in the country seek their own sources of funding to break away from the patronage of leaders in the diaspora. So-called Amba boys are turning to kidnapping and extortion for funds; other groups are increasingly criminal entities, not political ones.

Når væpnede separatister blir mindre avhengige av økonomisk bistand fra eksilmiljøene, kan det tenkes at de i større grad handler uavhengig av politisk lederskap i eksil, siden eksilmiljøene ikke har samme mulighet til å styre dem med å holde tilbake midler. Men selv om eksilmiljøene kan ha fått noe mindre påvirkningskraft på de væpnede gruppene, er det lite som tyder på at støtten til separatistene har blitt mindre blant anglofone utenfor Kamerun – snarere tvert imot, siden de alle har slekt i Kamerun som merker den forverrede situasjonen på bakkeplan på kroppen. Retorikken i eksilmiljøene er dermed minst like kritisk til Biyas regime som før, og dermed er det sannsynlig at regimet ser tilsvarende kritisk på anglofon aktivitet i utlandet – akkurat som de har gjort tidligere. Regimets praktiske muligheter til å overvåke politisk aktivitet i eksilmiljøene ser ikke ut til å ha endret seg sammenlignet med Landinfos vurderinger sommeren 2018 (Landinfo 2018, s. 18).

Skriftlige kilder

- AFP (2019, 3. mars). Nigeria court says extradition of cameroon separatists 'illegal'. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/nigeria-court-says-extradition-cameroon-separatists-illegal> [lastet ned 15. januar 2020]
- Afric Wakanda (2018, 28. juli). *Dr Ayaba Cho Lucas of Ambazonia Defense Force (ADF) visiting Ground Zero*. S.l.: Afric Wakanda. Tilgjengelig fra <https://youtu.be/zsDatQYFnic> [lastet ned 15. januar 2020]
- Agbaw-Ebai, S.T. (2019, 28. februar). Dr Ikome Sako: Ambazonia's corruption-plagued Acting president should resign. *Cameroon Concord News*. Tilgjengelig fra <http://www.cameroonconcordnews.com/dr-ikome-sako-ambazonias-corruption-plagued-acting-president-should-resign/> [lastet ned 15. januar 2020]
- AGC, dvs. Ambazonia Governing Council (u.å.). *Dr. Cho Ayaba Lucas*. S.l.: AGC. Tilgjengelig fra https://www.ambazoniagc.org/team_members/sam-kromstain/ [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2018a, 12. juni). *Cameroon: A turn for the worse – Violence and human rights violations in Anglophone Cameroon*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/afr17/8481/2018/en/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2018b, 18. september). *Cameroon: Horrific violence escalates further in Anglophone regions*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/09/cameroon-horrific-violence-escalates-further-in-anglophone-regions/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2018c, 5. oktober). *Cameroon: Next government must tackle human rights crises in violence-hit regions*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/10/cameroon-next-government-must-tackle-human-rights-crises/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2018d, 5. november). *Cameroon: 70 schoolchildren taken in mass abduction must be freed*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/11/cameroon-70-schoolchildren-taken-in-mass-abduction-must-be-freed/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2018e, 15. desember). *Cameroon: Release of 289 people must lead to end of wrongful detentions*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/12/cameroon-release-of-289-people-must-lead-to-end-of-wrongful-detentions/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2019a, 28. januar). *Cameroon: Peaceful protesters targeted in violent crackdown must be released*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/01/cameroon-peaceful-protesters-targeted-in-violent-crackdown-must-be-released/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2019b, 29. januar). *Cameroon: Post-election crackdown escalates with arrest of opposition leader Maurice Kamto*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/01/cameroon-postelection-crackdown-escalates-with-arrest-of-opposition-leader-maurice-kamto/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Amnesty (2019c, 21. februar). *Cameroon: Opposition leader and more than a hundred supporters face the death penalty*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/02/cameroon-opposition-leader-and-more-than-a-hundred-supporters-face-the-death-penalty/> [lastet ned 15. januar 2020]

- Amnesty (2019d, 26. juli). *Cameroon: Nearly 60 opposition members tortured by security forces*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/cameroon-opposition-members-tortured-by-security-forces/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Bone, R.M. & Nkwain, A.K. (2019a, 20. september). *Why Cameroon's national dialogue will accomplish nothing*. London: African Arguments. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2019/09/30/cameroon-national-dialogue-will-accomplish-nothing-anglophone-crisis/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Cho Lucas (2018, 23. oktober). Rare footage of Dr Ayaba Cho visit to Ambazonia Defense Forces in Ambazonia in 2017. *Cho Lucas* [YouTube-kanal]. Tilgjengelig fra <https://youtu.be/tQdKZqfzfu0> [lastet ned 15. januar 2020]
- Chothia, F. (2018, 4. oktober). Cameroon's Anglophone crisis: Red Dragons and Tigers – the rebels fighting for independence. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-45723211> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2017a, 19. oktober). *Cameroon: A worsening anglophone crisis calls for strong measures*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/130-cameroon-worsening-anglophone-crisis-calls-strong-measures> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2017b, 21. desember). *Cameroon's anglophone crisis: Dialogue remains the only viable solution*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/cameroons-anglophone-crisis-dialogue-remains-only-viable-solution> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2018a, 17. september). *Cameroon: Proposed anglophone general conference deserves national and international support*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/cameroun-la-conference-generale-anglophone-merite-un-soutien-national-et-international> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2018b, 3. oktober). *Cameroon: Divisions widen ahead of presidential vote*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/b142-election-presidentielle-au-cameroun-les-fractures-se-multiplient> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2018c, 5. november). *Uncertainties deepen in Cameroon after divisive election*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/uncertainties-deepen-cameroon-after-divisive-election> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2019a, 2. mai). *Cameroon's anglophone crisis: How to get to talks?* Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/272-crise-anglophone-au-cameroun-comment-arriver-aux-pourparlers> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2019b, 26. september). *Cameroon's anglophone dialogue: A work in progress*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/cameroons-anglophone-dialogue-work-progress> [lastet ned 15. januar 2020]
- Crisis Group (2019c, 4. oktober). *Video – Cameroon's anglophone dialogue: A work in progress*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/video-cameroons-anglophone-dialogue-work-progress> [lastet ned 15. januar 2020]

- Crisis Group (2020, januar). *Crisis Watch: Cameroon – January 2016–December 2019*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B%5D=4&date_range=custom&from_month=01&from_year=2016&to_month=01&to_year=2020 [lastet ned 15. januar 2020]
- DW, dvs. Deutsche Welle (u.å.). *Search: Cameroon anglophone crisis*. Berlin: DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/search/en?languageCode=en&origin=gN&item=Cameroon+Anglophone+crisis&searchNavigationId=9097> [lastet ned 15. januar 2020]
- EB, dvs. Encyclopædia Britannica (u.å.). *Nigeria: Bakassi Peninsula dispute*. London: EB. Tilgjengelig fra <https://www.britannica.com/place/Nigeria/Bakassi-Peninsula-dispute> [lastet ned 15. januar 2020]
- The Economist (2019, 7. november). English-speaking villages are burning in Cameroon. *The Economist*. Tilgjengelig fra <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2019/11/07/english-speaking-villages-are-burning-in-cameroon> [lastet ned 15. januar 2020]
- Eyssen, B.v. (2019, 11. desember). Universities to track atrocities in Anglophone Cameroon. DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/universities-to-track-atrocities-in-anglophone-cameroon/a-51620438> [lastet ned 15. januar 2020]
- Fofung, A. (2019, 14. mai). “I’ve not gone to school again”: The student victims of Cameroon’s crisis. London: African Arguments. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2019/05/14/cameroon-schools-student-victims-anglophone-crisis/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Foute, F. (2019, 23. oktober). Cameroun : rapt, assassinats et couvre-feu... vivre à Bamenda, au cœur du conflit anglophone [Kamerun: bortføringer, drap og portforbud... livet i Bamenda, i hjertet av anglofon-konflikten]. *Jeune Afrique*. Tilgjengelig fra <https://www.jeuneafrique.com/846514/politique/cameroun-rapt-assassinats-et-couvre-feu-vivre-a-bamenda-au-coeur-du-conflit-anglophone/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Freudenthal, E. (2019, 7. mai). *Inside Cameroon’s Bunker: “Different guys had different torture techniques”*. London: African Arguments. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2019/05/07/inside-cameroon-torture-bunker/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Frölich, S. (2019, 23. desember). Cameroon: Anglophone's special status – too little, too late? DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/cameroon-anglophones-special-status-too-little-too-late/a-51747683> [lastet ned 15. januar 2020]
- Frölich, S. & Köpp, D. (2019, 30. september). Who are Cameroon's self-named Ambazonia secessionists? DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/who-are-camerouns-self-named-ambazonia-secessionists/a-50639426> [lastet ned 15. januar 2020]
- Hairsine, K. (2019, 31. oktober). Cameroon is still a far cry from peace. DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/cameroon-is-still-a-far-cry-from-peace/a-51070891> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2018, 19. juli). “These killings can be stopped” – Abuses by government and separatist groups in Cameroon’s anglophone regions. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2018/07/19/these-killings-can-be-stopped/abuses-government-and-separatist-groups-camerouns> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019a, 28. mars). *Cameroon: New attacks on civilians by troops, separatists*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/03/28/cameroon-new-attacks-civilians-troops-separatists> [lastet ned 15. januar 2020]

- HRW (2019b, 10. april). *Cameroon: Government forces attack village*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/04/10/cameroon-government-forces-attack-village> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019c, 2. mai). *Cameroon: Human Rights Watch denied entry*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/05/02/cameroon-human-rights-watch-denied-entry> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019d, 6. mai). *Cameroon: Routine torture, incommunicado detention*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/05/06/cameroon-routine-torture-incommunicado-detention> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019e, 23. mai). *Cameroon: Promised investigation should be independent*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/05/23/cameroon-promised-investigation-should-be-independent> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019f, 24. juni). *Cameroon: Video shows separatists torturing man*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/06/24/cameroon-video-shows-separatists-torturing-man> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019g, 22. juli). *Cameroon: Security forces kill civilians, rape woman*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/07/22/cameroon-security-forces-kill-civilians-rape-woman> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019h, 5. august). *Cameroon: People with disabilities caught in crisis*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/08/05/cameroon-people-disabilities-caught-crisis> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019i, 20. august). *Cameroon: Detainees tortured*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/08/20/cameroon-detainees-tortured> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019j, 3. september). *Cameroon: Separatist leaders appeal conviction*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/09/03/cameroon-separatist-leaders-appeal-conviction> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019k, 7. oktober). *Cameroon: Political opponent freed*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/10/07/cameroon-political-opponent-freed> [lastet ned 15. januar 2020]
- HRW (2019l, 10. desember). *Cameroon: Make humanitarian response more inclusive*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/12/10/cameroon-make-humanitarian-response-more-inclusive> [lastet ned 15. januar 2020]
- IG, dvs. The Interim Government of the Federal Republic of Ambazonia (u.å.). *Interim government official site*. S.l.: IG. Tilgjengelig fra <https://www.ambazoniagov.org/> [lastet ned 15. januar 2020]
- IG (2019, 14. januar). *Interim Government 2018 achievements*. S.l.: IG. Tilgjengelig fra <https://www.ambazoniagov.org/index.php/press-room> [lastet ned 15. januar 2020]
- Jeune Afrique (u.å.). *Afrique centrale: Cameroun*. Paris: Jeune Afrique. Tilgjengelig fra <https://www.jeuneafrique.com/pays/cameroun/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2019a, 23. januar). *Conflicts and corruption in Cameroon drain the economy*. DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/conflicts-and-corruption-in-cameroon-drain-the-economy/a-47202553> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2019b, 27. mai). *Cameroon teachers protest escalating violence in separatist areas*. Voice of America. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/cameroon-teachers-protest-escalating-violence-separatist-areas> [lastet ned 15. januar 2020]

- Kindzeka, M.E. (2019c, 16. juni). Separatist bomb attack kills 4 policemen in Cameroon. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/separatist-bomb-attack-kills-4-policemen-cameroon> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2019d, 27. juni). Archbishop describes kidnapping by separatist fighters in Cameroon. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/archbishop-describes-kidnapping-separatist-fighters-cameroon> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2019e, 27. juni). Cameroon separatists attacking 'poison' aid convoys. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/cameroon-separatists-attacking-poison-aid-convoys> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2019f, 18. juli). Cameroon's second largest employer crippled by separatist conflict. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/cameroons-second-largest-employer-crippled-separatist-conflict> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2019g, 4. oktober). Cameroon separatists say presidential pardons won't stop crisis. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/cameroon-separatists-say-presidential-pardons-wont-stop-crisis> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kindzeka, M.E. (2020, 1. januar). Mixed reaction to Cameroon's renewed threats to separatists. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/mixed-reaction-cameroons-renewed-threats-separatists> [lastet ned 15. januar 2020]
- Konings, P.J.J. & Nyamnjoh, F.B. (2003). *Negotiating an Anglophone identity – A study of the politics of recognition and representation in Cameroon*. Leiden: Brill. Tilgjengelig fra <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/12878> [lastet ned 15. januar 2020]
- Kriesch, A. (2018, 20. oktober). Cameroon's 'senseless spiral of violence'. *DW*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/cameroons-senseless-spiral-of-violence/a-45971182> [lastet ned 15. januar 2020]
- Lamarche, A. & Fox, A. (2019, mai). *Crisis denied in Cameroon – Government refusal to recognize suffering in NWSW deters donors*. Washington D.C.: Refugees International. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/cameroon/crisis-denied-cameroon-government-refusal-recognize-suffering-nwsd-deters-donors> [lastet ned 15. januar 2020]
- Landinfo (2018, 12. juli). *Kamerun: Anglofon føderalisme og nasjonalisme*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/07/Kamerun-temanotat-Anglofon-f%C3%B8deralisme-og-separatisme-12072018.pdf> [lastet ned 15. januar 2020]
- Malley, R. (2018, 28. desember). *10 conflicts to watch in 2019*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/global/10-conflicts-watch-2019> [lastet ned 15. januar 2020]
- Matfess, H. (2018a, 21. september). *Picking a fight: The rise of armed separatists in Cameroon*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/09/21/picking-a-fight-the-rise-of-armed-separatists-in-cameroon/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Matfess, H. (2018b, 8. november). *Continued clashes between the government and anglophone separatists in Cameroon put civilians at risk*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/11/08/continued-clashes-between-the-government-and-anglophone-separatists-in-cameroon-put-civilians-at-risk/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Matfess, H. (2019a, 14. februar). *Crackdowns, "ghost-towns," and violence against civilians in anglophone Cameroon*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/02/14/crackdowns-ghost-towns-and-violence-against-civilians-in-anglophone-cameroon/> [lastet ned 15. januar 2020]

- Matfess, H. (2019b, 29. mars). *Taking stock: Abductions and spreading violence in the Ambazonian separatist conflict*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/03/29/taking-stock-abductions-and-spreading-violence-in-the-ambazonian-separatist-conflict/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Moseley, M. (2019a, 17. juni). *Regional overview – Africa – 17 June 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/06/18/regional-overview-africa-17-june-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Moseley, M. (2019b, 23. juli). *Regional overview – Africa – 23 July 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/07/23/regional-overview-africa-23-july-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Moseley, M. (2019c, 10. september). *Regional overview – Africa – 10 September 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/09/10/regional-overview-africa-10-september-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Mudge, L. (2019a, 11. juli). *Kidnappings endemic in Cameroon's anglophone regions*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/07/11/kidnappings-endemic-camerouns-anglophone-regions> [lastet ned 15. januar 2020]
- Mudge, L. (2019b, 20. juli). *Residents caught in outbreak of violence in Cameroon*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2019/02/20/residents-caught-outbreak-violence-cameroon> [lastet ned 15. januar 2020]
- Mules, I. (2019, 20. august). Cameroon: Separatist leader and followers handed life sentences. DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/cameroon-separatist-leader-and-followers-handed-life-sentences/a-50101586> [lastet ned 15. januar 2020]
- Muvunyi, F. (2019, 30. september). Opinion: Cameroon's stillborn dialogue for peace. DW. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/opinion-camerouns-stillborn-dialogue-for-peace/a-50638224> [lastet ned 15. januar 2020]
- Ngenge, Y. (2019, 13. august). *Cameroon's three deepening divides all have one thing in common*. London: African Arguments. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2019/08/13/cameroon-crisis-three-deepening-divides/> [lastet ned 15. januar 2020]
- NRC (2019, 4. juni). *The world's most neglected displacement crises*. Oslo: NRC. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/cameroon/worlds-most-neglected-displacement-crises> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pedneault, J. (2018, 6. november). *Free Cameroon's kidnapped school children*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2018/11/06/free-camerouns-kidnapped-school-children> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2018a, 11. september). *Regional overview – Africa – 11 September 2018*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/09/11/regional-overview-africa-10-september-2018/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2018b, 9. oktober). *Regional overview – Africa – 9 October 2018*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/10/09/regional-overview-africa-9-october-2018/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2018c, 30. oktober). *Regional overview – Africa – 30 October 2018*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/10/30/regional-overview-africa-30-october-2018/> [lastet ned 15. januar 2020]

- Pinaud, M. (2018d, 13. november). *Regional overview – Africa – 13 November 2018*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/11/13/regional-overview-africa-13-november-2018/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2019a, 8. januar). *Regional overview – Africa – 8 January 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/01/08/regional-overview-africa-8-january-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2019b, 12. februar). *Regional overview – Africa – 12 February 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/02/12/regional-overview-africa-12-february-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2019c, 26. februar). *Regional overview – Africa – 26 February 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/02/26/regional-overview-africa-26-february-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2019d, 19. mars). *Regional overview – Africa – 19 March 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/03/19/regional-overview-africa-19-march-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Pinaud, M. (2019e, 2. april). *Regional overview – Africa – 2 April 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/04/02/regional-overview-africa-2-april-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Song, J.M.N. (2019, 6. august). Anglophone journalists in Cameroon fear for their lives. *DW*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/anglophone-journalists-in-cameroon-fear-for-their-lives/a-49682663> [lastet ned 15. januar 2020]
- SWI (2019, 28. juni). Switzerland mediates in Cameroon crisis. *SWI*. Tilgjengelig fra https://www.swissinfo.ch/eng/diplomacy_switzerland-mediates-in-cameroon-crisis/45061332 [lastet ned 15. januar 2020]
- Takambou, M.M. (2019, 27. juli). Cameroon: Kids bear the brunt as armed conflict continues. *DW*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/cameroon-kids-bear-the-brunt-as-armed-conflict-continues/a-49492514> [lastet ned 15. januar 2020]
- Theophilus, T. (2018, 27. juli). *Dialogue is essential to unite Cameroon's disparate voices*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/dialogue-essential-unite-camerouns-disparate-voices> [lastet ned 15. januar 2020]
- UNHCR (2019a, 31. oktober). *Nigeria: Reference map – Cameroon refugees and population, as of October 2019*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/map/nigeria/nigeria-reference-map-cameroon-refugees-and-population-october-2019> [lastet ned 15. januar 2020]
- UNHCR (2019b, 11. november). *Cameroun: Statistiques des personnes relevant de la compétence du HCR, novembre 2019*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/cameroon/cameroun-statistiques-des-personnes-relevant-de-la-comp-tence-du-hcr-novembre-2019> [lastet ned 15. januar 2020]
- University of Toronto (u.å.a). *Cameroon: Database of atrocities*. Toronto: University of Toronto. Tilgjengelig fra <https://dataverse.scholarsportal.info/dataverse/cameroon> [lastet ned 15. januar 2020]
- University of Toronto (u.å.b). *Database of atrocities on Cameroon's Anglophone crisis*. Toronto: University of Toronto. Tilgjengelig fra <https://research.rotman.utoronto.ca/Cameroon/> [lastet ned 15. januar 2020]

- UN News (2019a, 24. januar). *'Forgotten crisis' in Cameroon, with attacks on the rise, millions in need of 'lifesaving assistance'*. New York: UN News. Tilgjengelig fra <https://news.un.org/en/story/2019/01/1031232> [lastet ned 15. januar 2020]
- UN News (2019b, 21. juni). *Over 80 per cent of schools in anglophone Cameroon shut down, as conflict worsens*. New York: UN News. Tilgjengelig fra <https://news.un.org/en/story/2019/06/1041071> [lastet ned 15. januar 2020]
- UN OCHA (2019a, 31. juli). *Cameroon: North-West and South-West Crisis Situation Report No. 8*. Genève: UN OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/cameroon/cameroon-north-west-and-south-west-crisis-situation-report-no-8-30-june-2019> [lastet ned 15. januar 2020]
- UN OCHA (2019b, 8. november). *Cameroon: Humanitarian snapshot in South-West and North-West regions October 2019*. Genève: UN OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/cameroon/cameroon-humanitarian-snapshot-south-west-and-north-west-regions-october-2019> [lastet ned 15. januar 2020]
- U.S. Department of State (2019, 13. mars). *Country reports on human rights practices for 2018 – Cameroon*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/cameroon/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Vannice, C. (2018, 19. september). *Regional overview – Africa – 19 September 2018*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/09/19/regional-overview-africa-17-september-2018/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Vannice, C. (2019, 28. mai). *Regional overview – Africa – 28 May 2019*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2019/05/28/regional-overview-africa-28-may-2019/> [lastet ned 15. januar 2020]
- Voice of America (u.å.). *Search: Anglophone Cameroon*. Washington D.C.: Voice of America. Tilgjengelig fra https://www.voanews.com/search?search_api_fulltext=anglophone+cameroon&type=1&sort_by=publication_time [lastet ned 15. januar 2020]